

בעזרה"ת

יום שלישי שנכפל בו כי טוב לסדר ובחרת בחיים למען תחי' אתה וזרעך (נצבים) כ"ד אלול תשפ"ב

הנה תלי"ת חסידים ואנשי מעשה יראי ד' נוהגים להדר לקנות לולבים מהודרים ביותר, לקיים מצות ה' ברה בהידור רב, ומפזרין על זה מעות הרבה, כמאמר הכתוב שיש אנכי על אמרתך כמוצא שלל רב, ואפילו שנמצא לקנות לולבים בזול שעפ"י הלכה הם כשרים ביותר, מ"מ מהדרים שיהי' מהודרים בכל ההידורים לכל השיטות ולכל המנהגים שיש מקום להדר.

ודבר פשוט שכמו כן יש להדר שלא ליקח שום לולב בשנת השמיטה מארץ ישראל אף שלא יהי' כרוך בשום איסור, נעבד או זיקת שביעית או מסייע לידי עוברי עבירה, רק נקצרו משדות של שומרי שביעית כהלכתו בכל פרטיה ודקדוקיה, מכל מקום הרבה ראשונים ס"ל שנוהג קדושת שביעית בלולב, ויש בו איסור שמור, וגם אסור לסחור בדברים שיש בהם קדושת שביעית, וכתבו התוס' מס' סוכה (דף ל"ט ע"א ד"ה שאין מוסרין לעם הארץ פירות שביעית), וז"ל, ואין מספר לדינים ולאיסורים שיש בפירות שביעית שצריך לנהוג בהן קדושת שביעית עכ"ל. וזה שייך לכל יחיד ויחיד, ואף שיש פוסקים שס"ל שאין נוהג קדושת שביעית בלולב, הדבר פשוט שכיון שיש פוסקים ראשונים ואחרונים שס"ל שיש בלולב קדושת שביעית (בספרי האשל ברמה – לולבי שביעית, לקטתי שיש א"ך (וסימנך א"ך טוב לישראל) ראשונים והאחרונים, שס"ל שיש קדושת שביעית בלולב), וגם שלא נפסק להלכה שאין נוהג בו קדושת שביעית, וגם בדברי הרמב"ם בספר היריד, יש מפרשים (מהר"י קורקיס) שס"ל בדעת הרמב"ם שנוהג בלולב קדושת שביעית, לכן צריכין להדר שלא ליקח שום לולב בשנת השמיטה מארץ ישראל.

ובשו"ת עמק התשובה (ח"ט סימן קכ"ד) להגה"צ בקש"ת רבי יחזקאל ראטה זצ"ל גאב"ד קארלסבורג כתב וז"ל,

הנה מה אומר ומה אדבר מאד מאד רגז וחלחל רבינו הקדוש זיע"א על הבאת מגידולי ארץ ישראל לחוץ לארץ בשנת השמיטה, וכאשר נוכחתי בעצמי שאחד שלח אתי הדסים מארץ ישראל זה יותר מארבעים שנה שגדלו בשנת השבע תשכ"ו, אף שאז הי' עדיין נלקטים ההדסים מן ההפקר, שגידולם הי' בהפקר, אפ"ה לא רצה לקבלם, שחשש שאולי נוהג בהן קדושת שביעית.

ופשוט דהוא הדין נמי לולבים, דלכמה פוסקים נוהג בהן קדושת שביעית, וכמו שכתב רש"י ז"ל בסוכה ל"ט דחשוב הנאתן וביעורן שוה, ומשמע דגם התוספות ס"ל כן, וכמשמעות פשטות הסוגיא דסוכה כיון שלא העירו על דברי רש"י ז"ל משמע דגם הם הכי ס"ל, ואדרבה על הרמב"ם דס"ל דאין בו קדושת שביעית נלאו הנו"כ לחפש אחר טעמו מכיון דפשטא דסוגיא לא מוכיח כן, ועי' מה שכתבנו בעמק התשובה חלק א' סימן נ"ו אות ט'.

ואף דהרמב"ם ס"ל דאין בהן קדושת שביעית וכמו שכתב בפירוש המשניות בסוכה, ובארץ ישראל נהגו כן, היינו משום דבארץ ישראל קבלו עליהם פסקי הרמב"ם דהוא מרא דארעא דישאל, וכאשר כתבו הפוסקים, משא"כ בחוץ לארץ דאנו נמשכין אחר פסקי רש"י ותוספות, לכאורה להלכה צריכין אנו לחוש לדבריהם על כל פנים דנוהג בהן קדושת שביעית.

וכל זה בסתמא שלקטו וחתכו מן ההפקר, שמינים אלו הי' גדלים כל השנים בהפקר, מ"מ ראוי לחוש משום קדושת שביעית, ויש בו איסור סחורה, וגם תופסת דמי', וכאן בחוץ לארץ אינם יודעין מזה ונכשלין בדמי שביעית שכמה איסורין כרוכין בזה, וכדאי להביא לשון התוס' בסוכה (ל"ט. בד"ה שאין) וז"ל, דאיכא איסורי טובא שאין עמי הארץ נוהר לאסור לקנות בהן בהמה טמאה עבדים וקרקעות חלוק וטלית ומנעלים ואין נותנין לא לצייר ולא לבלן ולא לספן ולא לספר, דשביעית לאכילה ולשת' ולסיכה ולא לשאר דברים, ואסור לפרוע מהן חובו, ואין מספר לדינים ולאיסורים שיש בפירות שביעית שצריך לנהג בהן קדושת שביעית, עכ"ל בשו"ת עמק התשובה שם.

ובשו"ת משנת יוסף (חלק א' סימן כ"ח אות ח') האריך בהרבה הלכות שנוהגים בלולב לשיטות הסוברים שבלולב נוהג קדושת שביעית. (א) אסור לקצוץ כדרכה, (ב) לאסוף הרבה מן המופקר אסור, (ג) איסור שמור, (ד) ואם מותר לשרפו בשריפת חמץ, (ה) לולב משומר אסור לקנותו דאין מוסרין דמיו לעם הארץ אפילו כל שהוא, יעו"ש באריכות.

וכן מצינו שכמה גדולי ישראל שדרו בארץ ישראל שהחמירו בלולב שנוהג קדושת שביעית, כמו שמובא בספר ציץ הקודש (ח"א סימן ט"ו) שהמהרי"ל דיסקין הורה להחמיר שבלולב שייך קדושת שביעית, וגם החמיר בלולב יותר מהדסים, וכן הגאון המפורסם רבי משה קליערס זצ"ל גאב"ד של עיר טבריה כתב בספרו תורת הארץ (נעתק להלן בסימן א' אות י"ט) שנוהג בלולב קדושת שביעית, וכן כהיום הרבה גדולי ישראל ובני תורה נוהגים בלולב קדושת שביעית.

וראוי להעתיק בזה מהבירור הלכה לולבי שביעית שכתב ידידי הרב הגאון המפורסם כש"ת מוה"ר רבי מנשה פילאפף שליט"א וז"ל, הנה באמת בני חו"ל יש להם להחמיר ביותר כשיטות המחמירים בדיני שביעית ובכל מצוות התלויות בארץ, אף בדברים שבני ארץ ישראל מקילין מפני הדחק כשיטות המקילין, וכמו"ש לדינא בעל חיי אדם זצ"ל בספרו שערי צדק על מצוות התלויות בארץ (פ"י סי"ז), דבני חו"ל הבאים לאה"ק וודאי חייבים להחמיר בכל מצוות התלויות בארץ כדעת המחמירים, כמו"ש בס' חרדים (בדן הפרשת תרו"מ בשביעית בסופו) ובשל"ה (בשער האותיות ק') יעו"ש. וכ"כ הגאון מהר"ש סלאנט זצ"ל אב"ד ירושלים בס' תורת רבינו שמואל סלאנט (ח"א סי' נ"ח וח"ג סי' קט"ז) שהתנגד לשלוח לחו"ל אתרוגים ויינות אף מפירות הנכרים משום דאין מוציאין פירות שביעית מארץ ישראל לחוץ לארץ, והגם שבארץ ישראל מקילים כדעת האומרים שאינו נוהג שביעית בפירות עכו"ם, אולם זה בשביל שקשה עלינו להחמיר בכל דיני שביעית וסומכים אנחנו על המקילים בשביעית דרבנן בזמן הזה, אבל אנשי חוץ לארץ החובבים את ארה"ק למה להם להקל בזה, אשר יש כמה מחמירים גם בפירות של עכו"ם וכו', וכעין זה כתב שם הגאון ר' שלמה הכהן מווילנא ז"ל בתשו' יעו"ש, עכ"ל בבירור הלכה שם.

והמקילים ליקח לולבי שביעית, אלו שאין להם השגחה מעולה שאין בהם איסור נעבד, איסור גמור ליקח אותם.

וגם נכון לברר, אם בעליהן הם שומרי שביעית כהלכתו, שיכולין להכשל בכמה חששות, ובפרט מהא שאסרו חז"ל ליקח ממחללי שביעית דבר שיש בהם זיקת שביעית, אף אם אין בהם חשש נעבד (רמב"ם הל' שמיטה ויובל פ"ח הלכה י"ד).

ובזכות שמירת שביעית כהלכתה נזכה לכוח"ט ולשנת גאולה וישועה בביאת משיח צדקינו בב"א.

הק' אברהם לויפער
אבדק"ק דאראג